

هرمزگان، سیستان و بلوچستان و خوزستان کими جنوب اوستانلاردا قانوني ياشدان تئز اولنمه‌لر باعث اولوب طلاق كيمي هرجئان، ايجتماعي موشكوللار چوخارسین..

جام جم آنلاين: هرمزگان، سیستان و بلوچستان و خوزستان کими جنوب اوستانلاردا قانوني ياشدان تئز اولنمه‌لر باعث اولوب طلاق كيمي ايجتماعي موشكوللار چوخارسین.

اولنماق بير موقدس يبوند كими موهوم بير حاديه‌دир كي اونون موفقىتى ياشلاريندا خابيواهه تشکيل وئرماغا كؤمك اندردىلر، آما اولكە ده سونتى كى قديم زمانلار بئويكلر افز بالا رينى نوجوانلىق ياشلاريندا خابيواهه قدم قىيماغىنات و اونون سايەسىنده خابيواهه ايشىنىن دىكىشىمىسى يەر فردىن اينتىظرالارىنىن دىكىشىمىسى ايله اوشاقلارين اولنمه‌سى مۇعىضىل يارالدىر.

هرمزگان اوستانيندا نوجوانلارين اولنمه‌سى تازا مساله دىيىل. آما بو اوستانين 10 ايلىق آمارى گۈرسەدیر كي بوجور اولنماقلار چوخارلىپ اوراجىن كى هرمزگانين قاباڭكى ثېت احوال كول مودىرىي، غلامبىرون دندىكىنە گۆره، 89-ون اوّل 8 آيىندا 458 مورىيد 14 ياشدان تئز اولنماق سو اوستاندا ثېت اولوب كى اونلارين 5 مورىيد قابون ايجازەسىيىن 10 ياشدان آشاغىدا اعلام اولوب. بو اولنماقلارين 107 مورىيدى بىندر عباسدا و 78، 37، 10، 26، 34، 6، 24 مورىيد ده ترتىبىيەن مىتبا، رودان، حاسك و بشاگىر، بىندرخمير، بىستك، بىندرلەنگ، بارسيان، قشم و حاجى آباد شەھريستانا اولنماقلاردا اولوب كى آمار اساسىندا بوجور اولنماقلاردا اولوب كى ياشى 17 دن 27 ياشاجىن اولوب.

هابئله 90-جي ايلين اوّل 10 آيىندا فقط 6 مورىيد 10 ياشدان آشاغى زوجلارين اولنمه‌سى ثېت اولوب كى قاباڭكى ايله نىسبىت 57/3 درصد آزالىپ.

فتحىقى قادى، تربىتى و تحصىلى موشاويرى بو بارەدە مەھرە دىدى: اولنماق ياشى خابيواههلىن فەرنىگى و يومى شەراپىتىيە باغلىدىر و نظرە گلەر كى تئز اولنماق هرمزگان خابيواههلىن خاصىتى اولوب.

او بونا ايشارە ئىلەماغىنات كى تئز اولنماق آز ساوادىلىق و ساوادىسىزلىقين مەھىولدور، دىدى: ايقتصادى جەندىن جىتىلەقدا اولان خابيواههلىدە قىزلارين تئز اولنماق داها چوخ گۈرۈشور، چون والدىن قىز اوشاغىنىي اىضاھە يوك و خابيواهه خەرچ بىلەرلەر.

ايجتماعي و ايقتصادى جەندىن آشاغى سطح

تحقيقلى گۆرسەدیر كى قىزلارين آز ياشدا اولنماقلارى مۇئىتاد، روانى ناخوش و ساوادىسىز دەه اولان خابيواههلىدە و ياكى تاك والىد و ياكى اوگىكى والىدىلى اوشاقلاردا و ايجتماعي-ايقتصادى نظردن آشاغى سطحىدە اولان خابيواههلىدە، داها چوخ اولوب.

قادى آيدىللاندى: بو بىرسىز واقعىه اوستانين حاشىي نشىن منطقەلرinden -كى عمۇدتاً ايقتصادى- فەرنىگى باخىمدان آشاغى سطحىدە اولان موهاجىرلەر بىرلەشىر- گۈرۈشور. او بونو دئماغىنات كى تئز اولنماقدا ھەنچ ھەند و تدبىر يوخۇر كى بو اۋزو سىلىسىلە ضىرلەرە باعث اولوب، دىدى: فيكىرىي بلوغدان قاباق و نوجوانلىق ياشلارىندا اولنماق، نوجوان زوجى موخلىف و بىرىنە گىتىرلەمەمېش اينتىظارلارلا اوّل بىر ئاپلىر، بىرىنە گىتىرلەمەمېش اينتىظارلار كى اونون ضرر وورماسى جامعەنин سطخىنە چىكىلىر. آپرى طرفدىن دوغۇمۇن آرتىماسى كى تئز اولنماقىن تىعاتىندا ساپايلىر، باعث اولوب هرمزگان، اولكەنин لاب چوخ جمعىت روشندو اولان اوستان ساپايلىسىن.

تربىتى و تحصىلى موشاويرى بونو دئماغىنات كى جامعەنин عورفووندىن تئز اولەن قىزلار، اۆز الدن گىتىمېش ايجتماعي و خابيواهه حقلرى اينن تابىش اولاندان سونرا، موقعتىلىرىن دىكىشىماغا چالىشمالارىنى دئماغىنات، آرتىرىدى: بو افاد كىفایت قدر ايجتماعي باشارقىلارى و ساوادىلارىنىن اولمادىغىنە گۆره، اۆز زىندىگالىقلارين طلاق و هابئله آپرىسىن اىستەمەھىيە طرف چىكىرلەر كى نە فقط اۇزلىرى و ارلىرى، بلەكى اوشاقلارىدا روانى و ايجتماعي صەممەلرلەه اولەشىرلەر.

عىصىت لطفىزادە، هرمزگان بەزىستىسىنىن دەنگىتىمىش اىجتىماعي صەممەلر پېشىگەرلىق دفترىنن مىسئۇلو بونو دئماغىنات كى قىزلارين تئز اولنمه صەممەلرلىرى گەنج اولنمه صەممەلرinden داها چوخۇر، دىيىر: 18 ياشدان تئز ائلن زىندىگانلىقىلارين و اوشاقلارين جىدىي صورتە جىسمىي و روانىن موشكوللار تەھىيد ئاپلىر.

تئز اولنماق، زوراكارلىغىن چوخارلىسى

تحقيقلى نىشان وئرير كى 18 ياشدان تئز اولەن قىزلار، ائو خشونتى و ارلى طرفىنند دەپلەماغا داها چوخ اينانىرلار. تئز اولنماق داها چوخ طلاق و آيرىلماغا چاتىر. لطفىزادە بونو دئماغىنات كى اولنماقدان قاباق ايجارى موشاويرى و آتا آنانىن روانى سلامتلىغىن تأييد ائلەماق، جامعەدە سالىم خابيواههنىن تىشكىل تاپماسىنا لاريمىدىر، دىيىر: زوجلارين روانى ساغلاملىغىنىن اولماماسى، بىر سىلىسىلە ايجتماعي صەممەلر او جوملەدەن اولوردە خشونت و اونون سايەسىنده ايجتماعي مۇعىضىللىرى يارالدىر.